

Un país amb moriscos

Dins la darrera onada de productes literaris, més o menys inserits en algun dels gèneres narratius, ha arribat a les platges de l'edició un nou títol, curiós i caricaturesc, *Abans moros que catalans!* Un llibre que fou finalista en l'edició dels Premis Octubre de fa dos anys i que parteix d'una anècdota inicial de política ficció: la voladura de l'estàtua de Jaume I a València, a càrrec d'un escamot d'integristes islàmics.

Partint de la idea que no han estat expulsats els moriscos, Jordi Querol i Moisès Mercè, els autors de l'obra, basteixen una trama político-policíaca en la qual s'entrecreuen les ètnies, les minories na-

cionals, les organitzacions polítiques i les cabòries personals dels protagonistes. Desficiada, violenta, apassionada i un xic sentimental, la història reuneix totes les condicions de l'èxit popular: intel·ligibilitat, acció, senzillesa d'estil i connexions amb l'actualitat més polèmica.

És aquest darrer aspecte el que més importància asoleix en el desenvolupament de la novel·la, convenientment emfasitzat per la introducció de fragments periodístics i d'una ambientació perfectament identificable. Al cap i a la fi, el llibre és una mena d'espill deformat de la realitat social i nacional del País Valencià, la conflictiva i complexa presència de la qual es veu definitiva-

ment dislocada amb la introducció d'elements imaginaris, però perfectament afins a les hipotèques històriques del poble valencià.

Producte de fàcil lectura, doncs, que ha primat els elements i les referències més directes, en perjudi, potser, d'un aprofundiment dels ressorts psicològics i del drama d'identi-

tat col·lectiva que s'hi reflecteix. Un llibre sorprenent quant als plantejaments argumentals, i senzill, fins i tot ingenu, pel que fa al tractament narratiu, molt adequat per a la digestió ràpida. Tot plegat, unes característiques que els autors han buscat conscientment. Fa ja algun temps que, en el panorama de la literatura catalana —i especialment al País Valencià—, hi ha un assaig de «banalització» i comercialitat dels productes. Un assaig simptomàtic d'una voluntat d'eixamplar la base de lectors. A aquesta operació s'ha d'apuntar *Abans moros que catalans!*, una obra curiosa, sense aportacions estètiques, sense experiments ni innovacions, literàriament innòcua, però que busca connectar rabiosament amb la sensibilitat d'un present més que paradoxal, còmic i dramàtic a un temps.

¡Ai, Raquel!

Welch, evidentment, la cuixa a l'aire sota un esplèndid abric de pells, dentadura blanquíssima, llampant. Cosa vista, direu, la Raquel mostrant cuixa i dentadura. D'acord, cosa vista. El que no estava tan vist és el marc que l'emmarca. Que són els quatre gloriosos membres (en el bon sentit), quatre, de l'equip medalla d'or olímpica de natació estils. Oh, Senyor, i com està el món ple d'injustícies. A qui més té, encara li és donat més, com sempre. D'acord, cosa vista, també. Però és que els quatre nadadors olímpics s'han fet retratar al voltant de la Raquel lluint tots quatre els seus atributs. Vull dir la medalla d'or com atribut, diguem-ne, artificial, i tots els altres, els naturals, al descobert.

Va ser el cas que els estaven retratant tots cinc, els xicots i la Raquel, per a la revista *Vanity Fair*, tot anava molt suau i, de sobte, plas, amollen una mànega d'aigua a l'estudi, i quan la Welch es va girar a veure què... es va trobar els campions sense banyadors. Quatre. Els xicots xopats fent cara de circumstàncies. «Eren molt discrets», digué després la dama. «Però em va fer molta gràcia quan vaig veure...» I tant.

Ara, el que no s'aguanta és això altre, que afegí la Raquel: «¡Tenia por d'abaixar la vista!» Ai, Raquel,

¿què no ho havia vist mai? Jo comprenc que quatre són quatre, i que així de sobte pot fer impressió. I a més, que eren medalles d'or, magnífics, tot això. Però senyora, ¿por d'abaixar la vista? No, que no m'ho crec. I si fos veritat, encara seria molt pitjor. ¿És que se suposa que, a les dames, no els han de ballar els ulls davant de les esplendors masculines? Per Apol·lo, que no pot ser, i que la Raquel, ¡ai Raquel!, dona molt mal exemple fent semblants declaracions de modèstia visual.

Vejam si encara resulta que només els mascles de l'espècie s'han de passar la trista vida devorant amb els ulls —i en general amb escassa esperança, ¡ai las!— les femelles que s'ho valen, i que les dones no han de patir mai de tal desfici ¡Ai, Raquel, que el món és tan injust...!

Joan F. Mira